

Wanda RIEDEL

Uzupełnienie do znajomości chruścików (*Trichoptera*) Bieszczadów

[Z 10 rysunkami w tekście]

Po opublikowaniu pracy o chruścikach Bieszczadów (RIEDEL 1966) nie prowadziłam na tym terenie dalszych badań. Jednakże do moich zbiorów przybyły nowe próbki *Trichoptera*, zebrane przygodnie w Bieszczadach w różnych latach przez pracowników Instytutu Zoologicznego PAN: dra R. BIELAWSKIEGO, mgra C. DZIADOSZA, dra B. PISARSKIEGO i dra W. STARĘGĘ. W niniejszym uzupełnieniu omawiam wszystkie te materiały, jak również nie oznaczony uprzednio okaz *Beraemyia hrabei*.

W poprzedniej pracy podałam z Bieszczadów 84 gatunki chruścików. Wprawdzie w związku z nowymi opracowaniami systematycznymi i rewizjami nomenklatorycznymi niektóre nazwy gatunkowe uległy zmianie (por. BOTOȘĂNEANU 1967), lecz liczba gatunków nie zmieniła się przez to. Jedyną wątpliwość może budzić odrębność gatunków podanych przeze mnie jako *Polycentropus flavomaculatus* (PICTET) i *P. multiguttatus* CURTIS, ponieważ nazwy te zostały z sobą zsynonimizowane. Mój okaz „*P. multiguttatus*” oznaczyłam jednak na podstawie monografii MACLACHLANA, a *P. multiguttatus* sensu MACLACHLAN (nec CURTIS) jest odrębnym gatunkiem, do którego odnosi się nazwa *P. irroratus* CURTIS (BOTOȘĂNEANU 1967).

Podana przeze mnie z Bieszczadów *Rhyacophila laevis* PICTET należy prawdopodobnie do karpackiego podgatunku *slovenica* SYKORA.

W międzyczasie z Bieszczadów zostały wykazane dalsze dwa chruściki: *Psilopteryx psorosa carpathica* SCHMID (SZCZĘSNY 1966) i *Isogamus aequalis* (KLAPÁLEK) (GŁOWACIŃSKI i WITKOWSKI 1969, det. B. SZCZĘSNY); oba są endemitami karpackimi. W niniejszej pracy podaję jeszcze trzy gatunki nowe dla Bieszczadów, z których dwa są zarazem nowe dla fauny Polski. W rezultacie liczba gatunków stwierdzonych w Bieszczadach wynosi obecnie 89.

1. *Rhyacophila nubila* (ZETTERSTEDT)

Krywe pow. Ustrzyki Dolne, 8 X 1966, 1 ♀.

2. *Rhyacophila obliterata* MACLACHLAN

Cisna pow. Lesko, w ściółce w jarze potoczka, 17 X 1966, 1 ♂.

3. *Rhyacophila polonica* MACLACHLAN

Syn.: *Rhyacophila hageni* MACLACHLAN.

Polonina Caryńska, 28 VIII 1961, 1 ♀.

Europejski, górski gatunek, w Polsce znany z Sudetów i Karpat. Z Bieszczadów wykazany (RIEDEL 1966) pod nazwą *Rh. hageni*, która jeszcze do niedawna była uważana za odrębny gatunek (TOMASZEWSKI 1966).

4. *Rhyacophila tristis* PICTET

Ustrzyki Górne, taras Wołosatego, 16 VI 1965, 1 ♂.

Europejski, górski gatunek, nie występuje w Europie Północnej ani Wschodniej. W Polsce tylko w Sudetach i Karpatach.

5. *Philopotamus ludificatus* MACLACHLAN

Bereżki pow. Ustrzyki Dolne, 23 VII 1968, 1 ♂.

6. *Brachycentrus montanus* KLAPÁLEK

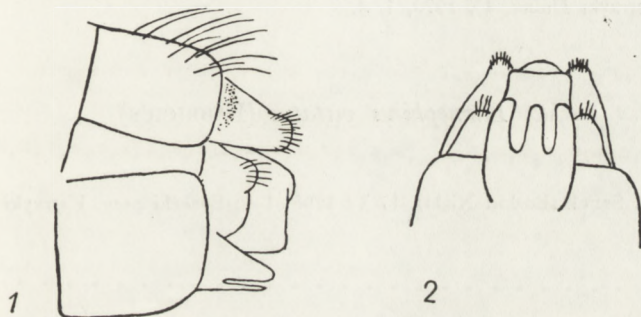
Dwernik pow. Ustrzyki Dolne, 21 V 1963, 14 ♂♂, 8 ♀♀; Ustrzyki Górne, taras Wołosatego, 16 VI 1965, 1 ♂.

Górski gatunek środkowo- i południowo-wschodnio-europejski.

7. *Drusus brunneus* KŁAPÁLEK (rys. 1,2)

Pełonina Caryńska, 28 VIII 1961, 1 ♀.

Endemiczny gatunek karpacki (Karpaty Wschodnie i Południowe), w Polsce znany tylko z Bieszczadów (RIEDEL 1966, SZCZĘSNY 1966).

Rys. 1, 2. *Drusus brunneus* ♀: koniec odwłoka z boku (1) i z dołu (2).

8. *Ecclisopteryx guttulata* (PICHET)

Ustrzyki Górne, nad potokiem Rzczyca, 16 VI 1965, 1 ♀.

—. *Limnephilus auricula* CURTIS

Czystohorb pow. Sanok (Beskid Niski), 17 VI 1965, 1 ♀, leg. W. STARĘGA.

Gatunek zachodniopalearktyczny, nowy dla Beskidu Wschodniego. W Bieszczadach dotychczas nie stwierdzony, lecz stanowisko w Czystohorbie leży w pobliżu ich zachodniego krańca. W polskich Karpatach był dotąd znany tylko z Beskidu Zachodniego.

9. *Limnephilus bipunctatus* CURTIS

Ustrzyki Górne, 6 VI 1967, 1 ♂, leg. B. PISARSKI.

Gatunek europejski, nowy dla Bieszczadów i w ogóle dla polskich Karpat.

10. *Limnephilus griseus* (LINNAEUS)

Ustrzyki Górne, zbocze Kiczery, 3 VII 1968, 1 ♀; Krysowa pow. Lesko, 16 VII 1968, 1 ♀.

11. *Limnephilus ignavus* MACLACHLAN

Bereżki pow. Ustrzyki Dolne, IX 1970, 1 ♂.

12. *Limnephilus vittatus* (FABRICIUS)

Czystohorb pow. Sanok (Beskid Niski), 17 VI 1965, 1 ♀; Bereżki pow. Ustrzyki Dolne, 9 X 1966
1 ♂.

13. *Rhadicoleptus alpestris sylvanocarpaticus* BOTOȘĂNEANU et RIEDEL

Ustrzyki Górne, 30 V 1963, 2 ♀♀ (do światła), 6 VI 1967, 1 ♀.

Endemiczny podgatunek wschodniokarpacki, w Polsce stwierdzony tylko w Bieszczadach (znane było jedno stanowisko, w Wetlinie — RIEDEL 1966).

14. *Potamophylax stellatus* (CURTIS)

Ustrzyki Górne, 14 VIII 1964, 1 ♂, 13 VIII 1965, 1 ♀; Dwieńcizek pow. Ustrzyki Dolne, 7 X 1966
1 ♂.

15. *Halesus radiatus interpunctatus* (ZETTERSTEDT)

Bereżki pow. Ustrzyki Dolne, 17 IX 1970, 1 ♂.

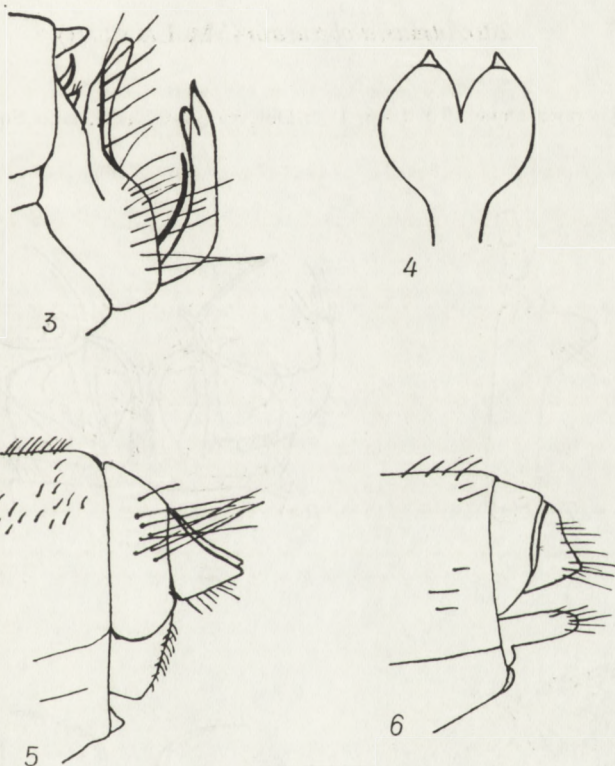
16. *Allogamus auricollis* (BRAUER)

Pow. Ustrzyki Dolne: Bereżki, 9 X 1966, 2 ♀♀, 17 IX 1970, 1 ♂; dolina Potoku Caryńskiego, 9 X
1966, 1 ♂; dolina Potoku Nasiczniańskiego, 7 X 1966, 8 ♀♀.

17. *Chaetopteryx sahlbergi* MACLACHLAN (rys. 5)

Magura Stuposiańska pow. Ustrzyki Dolne, w lesie, 30 X 1963, 1 ♀.

Gatunek borealno-karpacki (BOTOȘĂNEANU 1967), w Polsce znany tylko z Bieszczadów.

Rys. 3-6. 3, 4 — *Chaetopteryx subradiata* ♂: koniec odwłoka z boku (3) i penis (4); 5 — *Chaetopteryx sahlbergi* ♀: koniec odwłoka z boku; 6 — *Psilopteryx psorosa carpathica* ♀: koniec odwłoka z boku.

18. *Chaetopteryx subradiata* KŁAPÁLEK (rys. 3, 4)

Dolina Potoku Caryńskiego pow. Ustrzyki Dolne, 9 X 1966, 1 ♂, leg. R. BIELAWSKI.

Endemiczny gatunek wschodniokarpacki, nowy dla Bieszczadów i dla fauny Polski.

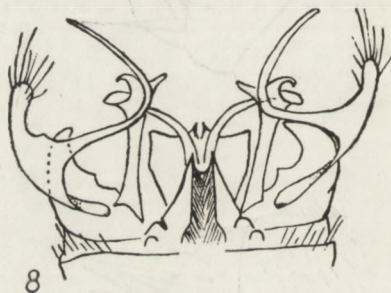
19. *Psilopteryx psorosa carpathica* SCHMID (rys. 6)

Dwerniczek pow. Ustrzyki Dolne, 7 X 1966, 1 ♀, leg. W. STARĘGA.

Podgatunek karpacki, wykazany z Bieszczadów, a ponadto z Tatr i Babiej Góry, przez SZCZĘSNEGO (1966).

20. *Annitella obscurata* (MACLACHLAN)

Bereżki pow. Ustrzyki Dolne, 9 X 1966, 1 ♂; Dołżyca pow. Lesko, taras Solinki, 16 X 1966, 1 ♂, 1 ♀.

Rys. 7-10. *Beraemyia hrabei* ♂: podstawa czulka (7), koniec odwłoka z góry (8), z boku (9) i z dołu (10).

21. *Beraemyia hrabei* MAYER (rys. 7-10)

Szczerbanówka pow. Sanok, nad dopływem Osławy, 19 VII 1963, 1 ♂, leg. W. RIEDEL.

Gatunek znany z Karpat, Niziny Węgierskiej i wschodniej części Półwyspu Bałkańskiego (BOTOȘĂNEANU 1957). Nowy dla fauny Polski. Poza Bieszczadami licznie łowiłam go w lipcu 1969 w Rytrze nad Popradem, pow. Nowy Sącz (Beskid Sądecki).

Uniwersytet Warszawski
Instytut Zoologiczny
Warszawa, Krakowskie
Przedmieście 26/28

PIŚMIENNICTWO

- BOTOȘĂNEANU L. 1967. *Trichoptera*. W: Limnofauna europaea. Jena, pp. 285–309.
- GŁOWACIŃSKI Z., WITKOWSKI Z. 1969. Fauna Bieszczadów Zachodnich i zagadnienia jej ochrony. Ochrona Przyr., Kraków, **34**: 127–160, 14 ff.
- MAYER K. 1938. Rod chrostkù *Beraemyia*, MOSELY. Acta Soc. Sci. nat. morav., Brno, **11**, 4, 14 pp. 4 (13) ff.
- RIEDEL W. 1966. Chruściki (*Trichoptera*) potoków Bieszczad. Fragm. faun., Warszawa, **13**: 51–112 5 ff.
- SZCZĘŚNY B. 1966. Nowe i rzadkie w faunie Polski gatunki chruścików (*Trichoptera*). Acta hydrobiol., Kraków, **8**: 341–346, 6 ff.
- TOMASZEWSKI C. 1965. Chruściki — *Trichoptera*. Katalog fauny Polski, XXVIII. Warszawa, 104 pp

РЕЗЮМЕ

[Заглавие: Дополнительные данные по ручейникам (*Trichoptera*) Бещад]

В работе приводятся 21 вид ручейников из Бещад, из которых один (*Limnephilus bipunctatus*) является новым для этого региона, а два (*Chaetopteryx subradiata* и *Beraemyia hrabei*) — новыми для фауны Польши. Всего для польских Бещад известно 89 видов ручейников. Автор приводит также один новый вид (*Limnephilus auricula*) для Восточных Бескидов, который в Бещадах не обнаружен, но встречается на смежной территории.

ZUSAMMENFASSUNG

[Titel: Ergänzung zur Kenntnis der Köcherfliegen (*Trichoptera*) vom Bieszczady-Gebirge]

In der vorliegenden Arbeit wurden aus dem Bieszczady-Gebirge 21 Arten genannt, von denen eine (*Limnephilus bipunctatus*) für das Gebiet und zwei (*Chaetopteryx subra-*

diata und *Beraemyia hrabei*) — für die Fauna Polens neu sind. Die Anzahl der Köcherfliegenarten im polnischen Teil des Bieszczady-Gebirges beträgt gegenwärtig 89. Anhangsweise wurde noch eine, im Gebiet nicht festgestellte aber in dessen Nähe gefundene, für die polnischen Ostbeskiden neue Art (*Limnephilus auricula*) angegeben.
